

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (cadrul conex la Legea nr. 66 din 13 aprilie 2017 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative)

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de Lege vine să continue eforturile pentru implementarea în practică și onorarea obligațiilor asumate de Republica Moldova prin ratificarea *Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități din 13 decembrie 2006*.

În acest sens, ca prim pas, a fost adoptată Legea nr. 166 din 9 iulie 2010 prin care Republica Moldova a ratificat Convenția ONU sus-menționată. Al doilea pas realizat în această direcție a fost adoptarea și punerea în aplicare a Legii nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Ulterior, pentru a se asigura alinierea legislației naționale de bază la noile cerințe ale Convenției ONU și ale Legii nr. 60 din 30 martie 2012, a fost elaborată Legea nr. 66 din 13 aprilie 2017 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, prin intermediul căreia au fost operate modificări substanțiale în cuprinsul Legii nr. 1402/1997 privind sănătatea mentală, a Codului familiei nr. 1316/2000, a Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, a Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003, dar și în cuprinsul altor acte legislative relevante în materie.

Cu toate acestea, într-un șir de acte normative, unde aspectele legate de capacitatea juridică a persoanei fizice sunt abordate în subsidiar, nu au fost operate modificările necesare astfel încât să se asigure corelarea cu conceptul nou promovat în materie. Astfel, pentru a se exclude aceste neconcordanțe, dar și în vederea realizării prevederilor art. XVII din Legea nr. 66 din 13 aprilie 2017, a fost elaborat prezentul proiect de lege.

2. Principalele prevederi ale proiectului

Prin intermediul proiectului de lege se propune operarea unor modificări în cuprinsul a 56 de acte normative. Acestea constau în substituirea cuvintelor „incapabil”, „capacitate de exercițiu restrânsă”, „capacitate de exercițiu deplină” sau, după caz, a expresiilor în care sunt utilizate aceste cuvinte cu expresia „persoană în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară (tutelă/curatelă/ocrotire provizorie)” sau „persoană supusă unei măsuri de ocrotire judiciară”. Astfel, un exemplu tipic a acestor norme sunt cele în care sunt reglementate condițiile de accedere într-o profesie/funcție a unei persoane, precum și corelativ, cele de excludere/eliberare din funcție.

Totodată, în spiritul celor enunțate cu prilejul elaborării Legii nr. 66 din 13 aprilie 2017, când s-a stabilit că trebuie să existe o percepție distinctă dintre măsurile de ocrotire stabilite în privința minorului și cele stabilite în privința majorului, dat fiind faptul că considerentele care stau la baza adoptării acestora sunt diferite (în cazul minorului punându-se problema protecției interesului său, iar în cazul majorului - a determinării voinței lui și doar ulterior a protecției interesului acestuia), a fost propusă operarea unor modificări în cadrul unor acte legislative unde abordarea acestora era unificată în cadrul

unei singure prevederi legale. Un exemplu edificator în acest sens este prevederea de la art. III, prin intermediul căreia se propune excluderea din cuprinsul art. 4 alin. (1³) lit. a) a Legii nr. 273-XIII din 09 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte a cuvintelor „, , *al persoanelor lipsite de capacitatea de exercițiu sau cu capacitatea de exercițiu limitată*” și completarea alineatului dat cu o nouă literă a¹), care va aborda situația persoanelor majore: „,a¹) *în cazul persoanelor în privința cărora este instituită măsura de ocrotire sub forma ocrotirii provizorii sau curatelei, cererea se depune de către persoana ocrotită. Dacă starea acesteia nu-i permite să ia de sine stătător o decizie privind cererea de eliberare a actului de identitate, la depunerea cererii, ocrotitorul provizoriu sau curatorul va asista persoana ocrotită, prin contrasemnarea cererii, în condițiile legii. În cazul în care în privința persoanei este instituită tutela, cererea se semnează de către tutore, cu condiția prezenței obligatorii a persoanei ocrotite;*”.

A treia direcție majoră de intervenție realizată prin intermediul proiectului este corelarea legislației care reglementează anumite profesii în raport cu situația persoanelor în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară. Astfel, în noua reglementare, s-a realizat o schimbare a paradigmei în deplină corespundere cu liniile directoare conținute în **Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități din 13 decembrie 2006** astfel încât, interdicția se va păstra doar pentru persoanele în privința cărora a fost instituită măsurile de ocrotire respective, și aceasta doar în situațiile când din lege, cutumă sau din cuprinsul hotărârii judecătorești privind instituirea tutelei nu reiese că persoana dată poate îndeplini atribuțiile inerente unei anumite profesii/ocupații. Acest punct de vedere este justificat de faptul existenței unor situații când discernământul persoanei poate fi afectat doar parțial/periodic, în anumite situații din viața socială, iar în contextul profesional să manifeste o luciditate deplină. Gradul de afectare, existență a discernământului la persoană va fi evaluat în contextul stabilirii măsurii de ocrotire judiciară de către instanța judecătorească.

3. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului nu va necesita cheltuieli financiare din bugetul de stat.

4. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actelor normative care trebuie elaborate sau modificate

Ca urmare a aprobării, se vor modifica doar prevederile legale menționate în cuprinsul proiectului de lege.

5. Transparența în procesul decizional/ Coordonarea proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a

Ministerului Justiției www.justice.gov.md, în rubrica: *Transparența decizională*,
secțiunea: *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Secretar de stat

Nicolae EȘANU